Paper Code – 4083

M.A. Sem – 3 SANSKRIT (New Course)

Mar-Jun - 2021

CC-302 - (1)પાણીની શિક્ષા (2) વાક્યપદીય(બ્રહ્મકાંડ) (Theory)

કુલ સમય :– ૬૦ મીનીટ　　　　કુલ પ્રશ્નો : ૫૦　　　　વિદ્યાર્થીએ ટીક કરવાના પ્રશ્નો : ૩૫

નોંધ : વિદ્યાર્થીએ માત્ર ૩૫ પ્રશ્નો જ ટીક કરવાના રહેશે. જો વધારે ટીક કરેલ હશે તો પ્રથમ ૩૫ પ્રશ્નો જ ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.

1. પાણિનીય શિક્ષાની રચના કોણે કરી.
(A) યાજ્ઞવલ્ક્ય　(B) પાણિની　(C)પાણિનીયના અનુયાયીએ　(D) પતંજલિ

2. વેદાંગોની સંખ્યા કેટલી છે?
(A) 03　(B) 05　(C) 06　(D) 8

3.પાણિનીય શિક્ષામાં વર્ણવેલા વિચારો તે કોના વ્યાકરણને અનુકૂળ છે.
(A) પતંજલિ　(B) પાણિની　(C) મર્તુહરિ　(D) અન્ય

4.यथा सौराष्ट्रिका नारी________ इत्यभि भाषते।
(A) दुग्धं　(B)दधि　(C) धृतं　(D)तक्रं

5. વર્ણોના ઉચ્ચારણસ્થાન કેટલા છે?
(A) 07　(B) 08　(C) 09　(D) 10

6. માહેશ્વર દ્વારા કેટલા વર્ણો માન્ય છે?
(A) 14　(B) 57　(C) 64　(D) 68

7. સ્વરોની સંખ્યા કેટલી છે.
(A) 09　(B) 21　(C) 28　(D) 30

8. મંદ્ર સ્વર કયા છંદના આશ્રયે રહેલો હોય છે.
(A) જગતિ　(B) અનુષ્ટુપ　(C) ગાયત્રી　(D) ઉપજાતિ

9. ઉદાત્ત સ્વરમાં કેટલા સ્વરનો સમાવેશ થાય છે.
(A) બે　(B) ત્રણ　(C) ચાર　(D) પાંચ

10. યમ નામના વર્ણો કેટલા છે.
(A) 04　(B) 06　(C) 09　(D) 12

11. બધા ઘોષ વર્ણો ________ હોય છે.
(A)વિવૃત　(B) સંવૃત　(C) સ્પૃષ્ટ　(D) અસ્પૃષ્ટ

12. મુખ વિવરણના ઉચ્ચારણ સ્થાનોના પ્રયત્નને શું કહેવાય?
(A) કાર્ય　(B) કર્મ　(C) સ્વર　(D) કરણ

13. અનુસ્વાર અને યમ નામના વર્ણોનું ઉચ્ચારણ સ્થાન કયું હોય છે?
(A) કંઠ　(B) જિહ્વા　(C) નાસિકા　(D) ઓષ્ઠ

14.કાયાગ્નિથી પ્રેરાયેલો વાયુ શરીરના કયા અંગમાં ફરે છે.
(A)ફેફસા　(B) જઠરાગ્નિ　(C) મસ્તક　(D) આકાશ

15. સૂત્રાત્મક ‘વર્ણોચ્ચાર-શિક્ષા’નું પ્રથમ પ્રકાશન કોણે કર્યું?
(A) યોગાનંદ　(B) દયાનંદ　(C) પાણિની　(D) આપિશાલિ

16. જઠરાગ્નિ __________ને પ્રેરિત કરે છે.
(A) આકાશ　(B) વાયુ　(C) મન　(D) પ્રાણ

17. એક માસિક કાલવાળા વર્ણને ______ કહેવાય?
(A) દીર્ઘ　(B) હ્રસ્વ　(C) સંવૃત　(D) સ્વર

18. અનુદ્વાત સ્વરમાં કેટલા સૂરોનો સમાવેશ થાય છે.
(A) બે　(B) ત્રણ　(C) પાંચ　(D) આઠ

19.‘ અ’ કાર અને ‘હ’ કાર કેવા વર્ણો છે.
(A) તાલવ્ય　(B) કંઠ્ય　(C) દંતવ્ય　(D) ઓષ્ઠ

20.પાણિનીય શિક્ષાકારના મતે ‘આ –ઇ –ઉ-ઋ’ જેવા બધા વર્ણો ______હોય છે.
(A) વિવૃત　(B) સંવૃત　(C) સ્પષ્ટ　(D) એકપણ નહીં

21. અઘોષ વ્યંજનો કેટલા છે?
(A) દશ　(B) બાર　(C) તેર　(D) પંદર

22. વર્ણોનું ઉચ્ચારણ કરતાં શેનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ.
(A) વર્ણો અસ્પષ્ટ ના રહી જાય　(B) વર્ણો તૂટી ન જાય
(C) વર્ણો અધૂરા ન રહી જાય　(D) બધા જ

23. વ્યાકરણશાસ્ત્રએ વેદનું કયું અંગ છે.
(A) નાસિકા　(B) મુખ　(C) નેત્ર　(D) પાદ

24, ષડવેદાંગસહિત જેને વેદનું અધ્યયન કર્યું હોય તેવો વ્યક્તિ ક્યાં પહોંચી જાયછે.
(A) બ્રહ્મલોક　(B) અંતરિક્ષલોક　(C) સ્વર્ગ　(D) પાતાળલોક

25. ભાષાવિષયક જે જ્ઞાન પાણિનીએ પ્રાપ્ત કર્યું તે કોની કૃપાનું ફળ છે.
(A) ભગવાન શંકર　(B) વિષ્ણુ　(C) બ્રહ્મા　(D) દેવી

26. વાકયપદીય ગ્રંથની રચના કોણે કરી?
(A) પાણિની (B)ભર્તૃહરિ (C) ભવભૂતિ (D) વ્યાસમુની
27. આચાર્ય ભર્તૃહરિને કયું બિરુદ મળેલું છે.
(A) પદ (B) પ્રમાણ (C) વાક્ય (D) પદવાક્યપ્રમાણવાકય
28. વાકયપદીયગ્રંથના કેટલા કાંડ છે.
(A) 03 (B) 04 (C) 06 (D) 07
29. શબ્દબ્રહ્મની પ્રાપ્તિનો ઉપાય કયો છે.
(A) અર્થ (B) વેદ (C) કર્મ (D) મીમાંસા
30. પદાર્થોનું ગ્રહણ શેના વડે થાય છે.
(A) વેદ (B) શબ્દો (C) નેત્ર (D) મન
31. ભર્તૃહરીના ગુરુ કોણ હતા?
(A) ભૂરીવસુ (B) કપિંજલ (C) વસુરાત (D) એકપણ નહીં
32. ભર્તૃહરિએ વાકયપદીયમના કેટલા કાંડો પર વૃતિ લખી હતી.
(A) 01 (B) 02 (C) 03 (D) 05
33. વાકયપદીયમના પ્રથમકાંડનું નામ જણાવો.
(A) બ્રહ્મકાંડ (B) વાક્ય (C) પદ (D) પ્રમાણ
34. બ્રહ્મકાંડમાં ભર્તૃહરિએ વ્યાકરણને કોના દ્વાર સ્વરૂપ માન્યું છે.
(A) વેદ (B) બ્રહ્મ (C) મોક્ષપ્રાપ્તિ (D) બધાજ
35. ભર્તુહરિની સ્વોપજ્ઞટીકા કઈ સદીમાં પ્રકાશિત થઈ.
(A) પંદરમી (B) સત્તરમી (C) ઓગણીશમી (D) વીસમી
36. હેલારાજે પ્રથમકાંડની ટીકાને કયું નામ આપ્યું હતું.
(A) પ્રભા (B) શબ્દપ્રભા (C) બ્રહ્મ (D) સ્વોપજ્ઞ
37.આચાર્ય ભર્તુહરિએ વાક્યપદીયમગ્રંથના મંગલાચરણમાં કોનું સ્મરણ કર્યું છે.
(A) વેદ (B) બ્રહ્મ (C) શબ્દબ્રહ્મ (D) શિવ
38.આચાર્ય ભર્તુહરિ શબ્દને કેવો માને છે.
(A) અનાદિનિધન (B) અક્ષર (C) બ્રહ્મ (D) બધાજ
39. શબ્દના કેટલા ભેદ છે.
(A) 02 (B) 03 (C) 04 (D) 06
40. આચાર્ય ભર્તુહરિના મતે શબ્દ અને અર્થ વચ્ચેનો સબંધ કેવો છે.
(A) નિત્ય (B) અનિત્ય (C) સમીપ (D) સુંદર
41. મોક્ષની ઈચ્છા ધરાવનારા લોકો માટે કયો માર્ગ સરળ છે.
(A)વેદ (B) ભક્તિ (C) વ્યાકરણ (D) શબ્દ
42. સાધુ શબ્દ _________ની અભિવ્યક્તિનું સાધન છે.
(A) ધર્મ (B) અર્થ (C) કામ (D) મોક્ષ
43. જે વ્યક્તિ _________પ્રમાણને જ મુખ્ય ગણે છે તેનું પતન નિશ્ચિત છે.
(A) પ્રત્યક્ષ (B) અનુમાન (C) પરોક્ષ (D) એકપણ નહીં
44. જ્ઞાન ______ના ઈંડાના ગર્ભસમાન છે.
(A) કબૂતર (B) મોર (C) ચકલી (D) સર્પ
45. દીપક આદિ તેજની કેટલી શક્તિ હોય છે.
(A) બે (B) આઠ (C) નવ (D) બાર
46. અનુવાક એટલે ________?
(A) સમૂહ (B) શબ્દોનો સમૂહ (C) મંત્રોનો સમૂહ (D) વાણીનો સમૂહ
47. જેવીરીતે દૂધમાંથી ઘી કે બીજ માંથી ધાન્ય બનવાનો ક્રમ નિશ્ચિત છે તેવીરીતે શેનો બોધ ક્રમશઃથાય છે.
(A) પદ (B) શબ્દ (C) વાક્ય (D) ભાષા
48.------ यथाबालःशिक्षमाणःप्रभाषते।
(A) मा (B) अम्ब -अम्ब (C) माते (D) अं
49. જેમનું ચિત તપ દ્વારા દોષરહિત બન્યું છે તેમના હદયમાં શેનો પ્રકાશ થાય છે.
(A) ઈશ્વર (B)બ્રહ્મ (C) પ્રજ્ઞા (D) સત્ય
50. કેવા પ્રકારના શબ્દો અવિચ્છિન્નરૂપે પરંપરાથી ચાલ્યા આવે છે.
(A) સાધુ (B) અસાધુ (C) અપભ્રંશ (D) સાધુ- અપભ્રંશ